

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

23 NOVEMBER 1994

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer D. Van der Maelen c.s. –

**houdende regeling van het recht op de korte berichtgeving
door de door de Vlaamse regering erkende omroeporganisaties**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dat exclusiviteitscontracten het recht op informatie bedreigen, weet men al lang in onze buurlanden. Waarschijnlijk komt dat niet alleen doordat in onze buurlanden de concurrentie tussen de televisiestations veel scherper is, maar vooral ook doordat commerciële televisie er eerder dan in Vlaanderen werd ingevoerd.

Als men de exclusiviteitscontracten in het buitenland analyseert, dan stelt men vast dat ze vooral tot stand komen in die domeinen waarvoor in brede lagen van de bevolking een bijzondere interesse bestaat. Zij weten dat zij langs die weg een breed kijkerspubliek exclusief aan hun zender kunnen binden. En een exclusief kijkerspubliek betekent betere kansen op hogere reclame-inkomsten. Ook niet-commerciële zenders bezondigen zich aan exclusiviteitscontracten, maar meestal is dat een gevolg van een defensieve strategie om niet helemaal onderuit gehaald te worden door het commerciële geweld.

Omdat dergelijke **exclusiviteitscontracten** een bedreiging begonnen te vormen voor een fundamenteel grondrecht als het recht op informatie, werd in de afgelopen jaren in onze buurlanden ingegrepen door de overheid.

De auteurs van dit voorstel van decreet zijn van oordeel dat ook in Vlaanderen het tijdstip aangebroken is dat de overheid moet ingrijpen om het recht op informatie te beschermen. Met wat Europees en internationaal beweegt in het medialandschap, kan men stellen dat, op kortere termijn dan men doorgaans denkt, een aantal bijkomende commerciële stations in Vlaanderen op de beeldbuis zullen verschijnen. Afgaande op wat in het buitenland is gebeurd, kan men er vrijwel zeker van zijn dat in de onderlinge concurrentiestrijd sneller en meer dan vandaag het geval is, zal gegrepen worden naar het wapen van het exclusiviteitscontract. De gevolgen laten zich voorspellen. De aanbieders van populaire informatie gaan de diverse stations tegen mekaar uitspelen en zich via exclusiviteitscontracten verkopen aan de hoogstbiedende televisiezender die de beelden exclusief aan zijn kijkers serveert.

De auteurs van dit voorstel zijn van oordeel dat in een oorlog om exclusiviteitscontracten de huidige Vlaamse zenders de grootste slachtoffers dreigen te worden. De buitenlandse commerciële zenders zullen altijd meer middelen kunnen mobiliseren en, indien nodig, zelfs een min of meer lange periode met verlies draaien. De Vlaamse zenders hebben het grootste belang bij een overheidsoptreden dat niet alleen de vrije nieuwsgaring waarborgt, maar ook de voordelen van exclusiviteitscontracten voor de houder ervan in zeer sterke mate inperkt.

De indieners benadrukken verder dat zij met de mogelijkheid van uitwisseling van beelden met het oog op korte berichtgeving een stimulans ingebouwd hebben om te komen tot samenwerking tussen de zenders. Zij spreken de hoop uit dat de huidige in Vlaanderen actief zijnde zenders die kans zullen grijpen.

De gevolgen van exclusiviteitscontracten zijn duidelijk : ze brengen niet alleen een kostenspiraal op gang, maar ze vormen vooral een zware bedreiging voor het recht op informatie, dat bedreigd wordt doordat het recht op vrije nieuwsgaring – ook voor de geschreven pers – in het gedrang wordt gebracht.

In Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Zwitserland bestaan er sinds het begin van de jaren negentig wetten, verdragen en overeenkomsten die het exclusiviteitsrecht beperken en het recht op vrije nieuwsgaring vastleggen. Het Ministercomitt van de Raad van Europa heeft op 11 april 1991 aanbeveling nummer R (91) 5 aangenomen. Deze aanbeveling voorziet in een recht op de uitzending van fragmenten van belangrijke evenementen waarop een exclusiviteit berust.

Elk van deze landen en de Raad van Europa steunden hun initiatief op de internationale akten zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (artikel 10) en op het Internationaal Verdrag over Burgerlijke en Politieke Rechten, waarin de vrijheid van nieuwsgaring, het recht informatie op te sporen en door te geven en het recht van het publiek om geïnformeerd te worden, gewaarborgd worden.

De auteurs wensen de hogere rechtsgrond van hun voorstel niet alleen te steunen op de geciteerde verdragen maar ook op de artikelen 19 en 25 van onze Grondwet, die de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van pers garanderen.

Bij de uitwerking van dit voorstel zijn de indieners tot de vaststelling gekomen dat de toekenning van een recht op korte berichtgeving inhield dat niet alleen een recht van toegang – en dus een beperking van de rechten van de organisator – gewaarborgd moest worden, maar ook dat

men in feite een materie regelt die nauw verband houdt met het recht op vrije nieuwsgaring, persvrijheid, vrije meningsuiting en auteursrechten. Omdat al die aangelegenheden behoren tot de onbetwiste bevoegdheden van de federale overheid zijn zij van oordeel dat die aspecten door middel van een federale wet geregeld moeten worden. In het voorliggend voorstel van decreet hebben de indieners enkel de ambitie gehad de omroep-gebonden aspecten te regelen, omdat die al even onbetwistbaar tot de bevoegdheid van de decreetgever behoren.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen exclusiviteitshouder en primaire omroeporganisatie. Een exclusiviteitshouder heeft een exclusief contract afgesloten om opnames te maken en uitzendingen te verzorgen van een welbepaald evenement of competitie. Een primaire omroeporganisatie zendt als eerste een nieuwsfeit uit. Een primaire omroeporganisatie beschikt bijgevolg niet over een exclusiviteitscontract voor een evenement of competitie. Het begrip evenement moet breed geïnterpreteerd worden. Hieronder vallen sportieve, culturele, politieke of andere gebeurtenissen die toegankelijk zijn voor het publiek.

Artikel 3

Een secundaire omroeporganisatie mag maximaal drie minuten beeldmateriaal gebruiken uit de opnames van een exclusiviteitshouder of het signaal van een primaire omroeporganisatie. De totale duur van een korte berichtgeving of een nieuwsfeit, uitgezonden door een secundaire omroeporganisatie, kan met andere woorden langer zijn dan drie minuten als de door een exclusiviteitscontract gedekte beelden voorafgegaan worden door eigen beelden.

Artikel 4

Een secundaire omroeporganisatie kiest zelf welke beelden ze uit de opnames of het beeldsignaal van een exclusiviteitshouder of een primaire omroeporganisatie overneemt. Een exclusiviteitshouder stelt zijn opgenomen beeldmateriaal ter beschikking van de secundaire omroeporganisaties. Een secundaire omroeporganisatie kan over hetzelfde onderwerp dus andere beelden uitzenden dan de beelden die door een exclusiviteitshouder werden uitgezonden.

Artikel 5

Onder het in § 1 gebruikte begrip nieuwsuitzendingen worden de dagelijks uitgezonden journaals verstaan. Onder actualiteitenprogramma's wordt verstaan de geregeld geprogrammeerde informatieve uitzendingen, gewijd aan nieuwsfeiten. Actualiteitenprogramma's berichten over actuele gebeurtenissen met een informatieve betekenis op politiek, eco-

nomisch, sociaal, cultureel en sportief vlak : bijvoorbeeld Ter Zake, Panorama, Sport op Zaterdag, Telefacts, Stadion, Goal enzovoort. Uitzonderlijk en op voorwaarde dat het programma handelt over een gebeurtenis die in de actualiteit staat, kan een korte berichtgeving (her)uitgezonden worden in eenmalige programma's zoals bijvoorbeeld een herdenking.

In de tweede paragraaf wordt voor secundaire omroeporganisaties het tijdstip van uitzending van een korte berichtgeving geregeld. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen zelf gemaakte opnames en overgenomen beelden. In het eerste geval kiezen secundaire omroeporganisaties dat tijdstip zelf ; in het tweede geval mogen zij de beelden uitzenden zodra de exclusiviteitshouder of de primaire omroeporganisatie ze heeft uitgezonden.

In de derde paragraaf wordt gesteld dat een secundaire omroeporganisatie een korte berichtgeving of een deel ervan mag heruitzenden wanneer er een direct verband bestaat tussen de inhoud van de korte berichtgeving en een andere actualiteitsgebeurtenis. Zo is het mogelijk dat bijvoorbeeld bij het overlijden van een artiest of een bekende persoon beeldfragmenten van een vroegere korte berichtgeving gebruikt worden.

In artikel 5, § 3, wordt uitgegaan van het algemeen aanvaarde principe dat een gebeurtenis 24 uur lang beschouwd wordt als actualiteit. Die termijn wordt in het weekend verlengd tot 48 uur. Op die manier kan een korte berichtgeving gedurende die periode zonder probleem herhaald worden. De heruitzending van een korte berichtgeving over een vrijdagse voetbalwedstrijd op zondagochtend bijvoorbeeld is dus mogelijk.

Ook de gedurende een etmaal herhaalde uitzendingen op de regionale televisie, die eventueel overgenomen beeldmateriaal bevatten, komen niet in gedrang.

Artikel 6

Dit artikel behoeft geen commentaar.

D. VAN DER MAELEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder

1° omroeporganisatie : elke door de bevoegde overheid erkende radio- en televisie-omroeporganisatie en elke buitenlandse omroeporganisatie die door een andere lidstaat van de Europese Unie erkend is ;

2° exclusiviteitshouder : de omroeporganisatie die met een organisator een exclusiviteitscontract heeft afgesloten ;

3° primaire omroeporganisatie : de omroeporganisatie die als eerste een nieuwsfeit uitzendt ;

4° secundaire omroeporganisatie : de omroeporganisatie die geen exclusiviteitscontract heeft afgesloten of die niet als eerste een nieuwsfeit uitzendt ;

5° korte berichtgeving : een uitzending door een secundaire omroeporganisatie, beperkt tot de tijd die nodig is om kort verslag uit te brengen over een evenement of nieuwsfeit ;

6° nieuwsfeit : een actuele gebeurtenis of een gebeurtenis die in de actualiteit staat, met een informatieve betekenis ;

7° actualiteitsprogramma : een informatieve uitzending, gewijd aan nieuwsfeiten en verslagen van evenementen ;

8° evenement : een voor het publiek toegankelijke gebeurtenis of bijeenkomst met een informatieve betekenis ; als een manifestatie zich uitstrekt over meerdere dagen, wordt elke dag als een afzonderlijk evenement beschouwd.

Artikel 3

De duur van een korte berichtgeving wordt strikt beperkt tot de tijd die nodig is om de noodzakelijke informatie over het evenement of het nieuwsfeit uit te zenden. De totale duur van de opgenomen of overgenomen beelden mag niet langer zijn dan drie minuten.

Artikel 4

Voor de samenstelling van een korte berichtgeving kiest de secundaire omroeporganisatie vrij beelden uit de opnames of het beeldsignaal van de exclusiviteitshouder of de primaire omroeporganisatie.

Artikel 5

§ 1. Een korte berichtgeving kan alleen uitgezonden worden in nieuwsuitzendingen en in regelmatig geprogrammeerde actualiteitenprogramma's.

§ 2. Als de secundaire omroeporganisatie beelden kiest uit de opnames of het beeldsignaal van de exclusiviteitshouder of de primaire omroeporganisatie, mag de secundaire

omroeporganisatie de korte berichtgeving uitzenden zodra de exclusiviteitshouder of de primaire omroeporganisatie het bericht heeft uitgezonden.

Als de secundaire omroeporganisatie zelf de beelden heeft gemaakt, mag het tijdstip van uitzending vrij gekozen worden.

§ 3. Een reeds uitgezonden korte berichtgeving mag door de secundaire omroeporganisatie niet heruitgezonden worden los van de actualiteitsgebeurtenis, tenzij een directe band bestaat tussen de inhoud ervan en een andere actualiteitsgebeurtenis.

Een korte berichtgeving mag heruitgezonden worden in overzichtsprogramma's.

§ 4. Een korte berichtgeving mag in het archief bewaard worden, maar mag alleen heruitgezonden worden onder de voorwaarden gesteld in § 3.

Artikel 6

Aan artikel 26, § 2, van het decreet van 4 mei 1994 betreffende de kabelnetten en de vergunning voor het aanleggen en exploiteren ervan en betreffende het bevorderen van de verspreiding en de produktie van televisieprogramma's wordt een 13° toegevoegd dat luidt als volgt :

„13° het decreet van [. . .] houdende regeling van het recht op de korte berichtgeving door de door de Vlaamse regering erkende omroeporganisaties.“.

D. VAN DER MAELEN

P. VAN GREMBERGEN

H. VAN DIENDEREN

M. BARTHOLOMEEUSSEN

A. BOESMANS

W. SEEUWS
